

Titel: En Allegorisk Drøm om betydelige Ubetydeligheder.

Citation: "En Allegorisk Drøm om betydelige Ubetydeligheder.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15*, Borups Efterleverske, 1771, s. 1.  
Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: [https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1\\_015-shoot-workid1\\_015\\_036.pdf](https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_015-shoot-workid1_015_036.pdf) (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

## **En Allegorisk Drøm om betydelige Ubetydeligheder.**

**Jeg stod bag Rabners Ryg, og saae hans  
Skygger an. Jeg tænkte snilde Mand! — og her  
af blev en Plan.**

**Kiøbenhavn, 1771. Trykt og findes tilkiøbs hos  
Borups Efterleverske, boende i store  
Helliggeist-Strædet.**

2  
3

Tys! tys! dybsindige Lærde! Det er kuns et hinkende Barn, omringet med Leede-Baand og Gange-Vogne; —  
ney, her trækker ingen klygtige eller sprenglærte Skyer op; der skal heller ingen af de kiere Læsere sættes i  
Omkostninger, ved at møde ved Foden af Bierget, for at staae Fadder til en Muus. — Vigtige Sandhed! dine  
Fakler blinke! sikre Erfarenhed! dine Spor blive kiendelige for den Svages Øye!

Der er et langt bortliggende Land, kaldet Muelighedens Land; mange feyler did,

4

alle vil derind, faa finder det. Menneskets nysgjerrige Aand stiger op paa Formastelsens

Høye, den lærde Stolthed klavrer op paa Forfængelighedens ormstukne Stylder, Daarlighed tilkliner sine  
Gisninger med de svage Vinger, der fører det falske Haab igiennem saa mange letsindige Luftkredse, og  
Ærgierrighed bygger et

andet Babels-Taarn, og vover sig derop med sin lette Ønskehat, der løftes saa let oven af denne Uvittiges  
Hoved og falder ned i Fortvivlelsens Afgrund, naar den evige uforanderlige Skiebnes Modvinde

suser forbi hans Øre. Alle ere paa Udkik.

Hin søde Canaan, der forønskede Mueligheds

Land skinner langt borte for det graadige

Øye; Jordens Slægter bevæbne sig med Begierlighedens Kikerter og Vindesygens ret kunstig slebne Glas; —  
her stirres! her betragtes fra alle Kanter og Sider;

men Mistroens Pladsregn iler ned

over disse forkeerte Astronomer, fordunkler

deres Glas; de taber Land og Lykke af

Sigte, og en kold Angest-Sveed triller ned

af deres frekke Pander; Fornuften svingler,

man falder baglænds ned i det menneskelige

Indsigts fæle Mørke; man tumler

5

op og ned; her hyles, her sukkes, her længes, her begieres, og ethvert Menneske lader sig stikke et nyt Landkort ved sine Passioner, for dog engang at finde dette søde Mueligheds Land, der at havne, der at boe, der at leve, lide og døe. Og dette Land fik min Aand og Øye paa i en Drøm. Den svævet opmærksom om ved disse geskæftige Skabninger; den saae Nationer at flokkes; man gik om Bord fra Øster og Vester, trygge, haabefulde og glade. De Skibe, man agtede at fare over til Muelighedens Land paa, vare nogle smaa Schalupper. Min Muse sukkede og sang;

Saa vover daarligt Haab sig ofte paa en Spaand, Mens vild Begierlighed agerer Styremand,

Og Lettroe flavrer op, seer for sig mange Lande; Her raabes: styrer did! — men nu vil Skibet

strande,

Saa tumlede det første Sælskab ind i sin Schaluppe med dunstefulde Hoveder og vaade Pander af Den sidste Afskeds-Punsch, jeg tabte snart denne Sverm af Sigte: og min Naboe sagde sagte ved sig selv: See! hvor let den engelske Nation segler!

6

Det andet Sælskab gik under fuld Musik og efter Takten om Bord; Styremanden, Letsindighed, drak til Afsked et Glas Viin for hver Nation der er til i Verden, og en egensindig Vind gav deres Seyl et temmelig forfængelig Udseende; de forsvandt for mine Øyne, og min Naboe blev endnu meere medliden, end første gang, og raabte: See, hvor net den franske Nation feyler. Men en forvirred Lyd Og Allarm, man hørte fra den nordre Side, drog mit agtsomme Øye til sig, saa at mange Schalupper reyste bort imidlertid, og jeg ikke fik min Naboes sindrige og korte Mening at vide om disse afseylede Nationer. En huul Lyd, som af en langt borte buldrende Torden svævede langsom forbi de zittrende Skyer; mit hele Legem hialp dem at skielve. Jeg stod heel tankefuld, og ønskte at vide, hvad det var, da en engelsk Hat (jeg kunde ikke med Vished see, om der var Hoved under) rakte sig kielen ud af en Kareet, og sagde med en mat Stemme: Mafoi! Her har vi den søde og fortryllende tyrkiske Musik. Got! tænkte jeg, nu veed du hvad Torden man bruger i dette Land; nu seer man tilfulde,

7

at det er artigt at blive kiendt med Tyrken; man kan lære at marsere efter den tyrkiske Musik, eller danse efter Tyrkens Pibe, lige got, enten man kan sigte paa Fransk, skyde paa Dansk, eller blive skudt som et Beest paa Tydsk.

Nu blev Schaluppen udrustet; Forfængelighed laae paa Knæ paa en hvid Atlaskes Pude, og forgyldte den bag til. Guldet var meget rart at faae i dette Land, hvorfor man maatte lade sig nøye med en simpel Ziirforgyldning; man tegnede følgende Sindbillede og Valsprog, under Kahyt-Vinduerne: Et Rør, som blev holden ved den ene Ende af en smuk hvid Fruentimmer-Haand uden Handske, og ved den anden af en Mandfolke-Haand med en forreven Handske, med disse Ord: Hvem er stærkest? Seylene paa Schaluppen var af det deyligste Postpapir, man nogensinde har seet, og de vare befugtede med opkogt Kaffe-Vand, som gav dem et brunt og hvidt Udseende. Og min Muse sukkede og sang:

8

Vil man en Dag i Havn i Muelighedens Land,

Maa Skibet være stærk til dette Farevand;

Orkaner, Hvirveler og Syrter er her mange:

Søerøveren, Lettroe, kan snart den Svage fange.

Nu gik Sælskabet Par og Par ind i Schaluppen uden at bekymre sig om hvad Orden den gode gamle Noa brugte, da han gik ind i sin velbeegede Ark. Nu begyndtes her en Strid af de farligste og ulyksaligste Følger for det hele seylende Sælskab. Enhver vilde sidde ved Roret, og ulyksaligen for Mængden! ingen forstod Styrmands-Konsten, uden et eenesste ungt Menneske, der holdt sig ganske indgetogen, og beloe disse Daarer i sit Hierte. Hans Medlidenhed over disse forvildrede Siæle mindte ham tit paa, at tage ved Roret, naar Skibet heldede, og tegnede til at blive et Rov for de brusende og skummende Bølger; men en høyere Drift, en usynlig Haand holdt ham tilbage. Hans Hierte bævede, hans Fornuft vaklede, hans Been segnede, han vilde, han vilde ikke; jeg saae hans hemmelige Taarer. Ak! Syn! ak! bittre Syn! — Min Muse sukkede og sang:

9

Usynlig Styrmand, naar du er med om Bord,

Man seyler frelst omkring din underfulde Jord,

Men Dreyes Roer og Lov ved Lusters slibrig

Fingre,

I Hævnens Afgrund ned da Skibet vist vil slingre.

Selvraadighed fik da Overhaand. Det

blev indbyrdes afgjort, at 5 Personer skulde styre Schaluppen paa engang. Den eene dreyede hid, den anden did, og man seyde bestandig imellem Frygt og Haab, Liv og Død. De Uskyldige bad og sang, de Indsigtsfulde taug og sukkede, de Letsindige sladrede og skreeg: Ney ikke saa, men saa, de Styrende klamredes og sloges. Her var en Tummel! her var en Jammer! snart skreeg og hylede man i Mundene paa hinanden, snart buldrede den angennem tyrkiske Musik, der skal have saa kunstige Toner i sig, at Samvittigheden, ved at høre den, bliver ganske rusende og fortunlet, faaer Qvalmer, falder i Søvn, vogner op for et Øyeblik, og tilsidst ganske forlader Mennesket.

10

der havde to prægtige Kikerter, hvormed man kunde see langt ind i de tilkommende Tider, laante mig den eene. Han sagde mig, at Erfarenhed havde lært ham at slibe disse Glas, men at de vare ganske dumme, at see igiennem, hvis man ikke toede sine Øyne først med et Slags Vand, han forærte mig, som Upartiskhed havde givet ham en skøn Qvanlitet af, og at der altid var et Slags Flyvesand i dette Land, som var saa fiint, at man ikke kunde faae Øye paa det, uden igiennem dette Slags Kikerter, men som gjorde Øyet ingen Hinder, naar det først var vasket med fornævnte Vand.

Man seyde fort, og de græsseligste Veyrkast tumlede Schaluppen, og saa mange tusinde Siæle, som den lille flygtige Dreng kan lege med sin Bold; snart er den oppe, snart neden, snart falder den i Moradsen, snart afvaskes den igjen.

Det seyende Sælskab skreg imellemstunder: — Der seer vi Muelighedens Land! Nu er vi der strax. Men hvor blev disse feye smaa Siæle ikke for-

11

bausede! — En Havmand, der i alle Ting lignede den gamle Mand: Indsigt, stak sit Hoved op af Tidens Bølger, og raabte til de frække Seylere og formastelige Styrmand:

Frivillig — blinde Dødelige! skal eders 5 fordærvede Sandser styre eders Velfærd igiennem Tidens Hav, da vider, at I aldrig kommer til at havne i Muelighedens Land; men skal I daglig nærme eder mere og mere, og engang omsider naae dette eders Ønskers Maal, da seyler tilbage igjen! udtakler et sikrere Skib! beder Forsynet om en kierlig og vis, bestandig og retfærdig Styrmand! kommer saa igjen, saa skal jeg vise jer en Kanal, som løber lige midt ind i hin Land. Denne Kanal hedder: den modne Sindighed. Ingen er kommen ind i Mueligheds Land, uden at seyle her igiennem; det er en sikker og tryk Vey, en kort Fart, og en rolig Havn.

Her faldt Kikerten fra Øyet, og mine Forretninger tillod mig ikke at drømme

12

længere; - Farvel Mueligheds Land! farvel smaa Seylere! Jeg vogner og fortæller Læseren Ord fra Ord, hvad Hav-Manden sang, førend han forlod Schaloppen:

Sang:

Menneske! har du ikke Medlidenhed nok

til at beklage og hielpe, til at betragte og besukke dit og din Broders vilde Hierte, saa misund ham ikke din Forbøn, hvis den duer noget. Du vover dog saa mangt et uægte Ønske, snart for at see din Ærehunger mættet, snart for at lædske din Vellyst-Tørst; i Dag er du urolig, indtil du faaer Lov til, at slæbe den nøgne og hudflettede Uskyldighed igiennem alle dine fæiske Lysters skidne Gader, og tilsidst opofre den paa det høye og sørgelige Eskafot, din Hovmod har bygget; i Morgen bliver du afsindig, fordi du ikke kan hugge nogle Millioner Hoveder af med et Hug; men vil du da ikke Overmorgen vove et eeneste ægte Suk for din daanede Medlidenhed, din forfrosne Samvittighed, dit hielpetrængende Hierte.

13

Hvad hielper det, at du daglig laver Lægedomme for andres Besvimmelser og Qvalmer, naar du glemmer selv at berede dig en sikker Lægedom imod den Forgift, din egen arme indsvundne Siæl svømmer i.

Stærke Almagt! dine Maader at rede Siæle paa ere og bliver de eeneste sunde og sande Lægedomme, der kan i Grunden kurere vore indvortes fæle og farlige Syger!

Du værdige, din syge Verden, mageløse Samaritan! alting formaaende Læge! Kraften af din Frelsehaand! saa vil vi snart see vore søvnige Brødre ile frem af Forglemmelsens Kroge, og vor fælles Sang vil blive denne:

Det var Gud allene, der reddede os alle.

Saa sang min Naboe og jeg paa Strandkanten denne Sang: Sang:

Undseelig Musa! kom! og vov en Flugt saa fagte! Du ømmes dukker dig; din Afmagt den er stor;

Frit Mod! — man ey saa let blant Floken dig vil agte. Nu flyv! — som intet did, hvor Svaghed daglig groer.

14

Dit Intet ved sin Flugt maaskee kan lære noget;

Den lærer Intet, som i alting intet seer.

Saa see! og tænk! og syng! om ikke ret, saa kroget, Om ikke net, faa svag! lidt lærer altid meer.

Flyv did, hvor Dag og Nat maa lystre Syndens Slaver, Hvor Haarhed altid gaaer, og lurer efter Rov, Hvor hin ufølsom Siæl nye Pinsler fræk tillaver For Menneske og Dyr alt efter Haardheds Lov.

Kast du et Blik derhen, hvor Ømhed kuns er Daare, Hvor Piin! og Plag! og Myrd! til Hiertet taler

Mod,

Hvor man kan treffe en Tyran i hver en Aare

Hvor Øret kildres meest ved Klang af Mord og

Blod.

Men hvem er slig Uhyr, den Tiger og den Løve,

Som paa al Grusomhed er dette Billede?

Som vild og fræk og grum tør disse Laster øve? Hvem er vel dette Kræ? — Der er et Menneske.

Et Menneske! — o Skræk! her blev min Geist uvillig!

Her sank min Ømhed hen! jeg skamfuld sukkede! Jeg tænkte ved mig selv, om jeg og dømte billig;

Jeg saae, at det kom an paa Undersøgelse.

15

Saa ilede jeg ind i vore søde Egne,

Hvor agtsom Øye har saa mangen Times Lyst,

Hvor Gud og hvor Natur sig møder allevegne,

Hvor det navnløse Hvad hendulmer Siæl og Bryst.

Her stod en Fader kiæk og med koldsindig Øye

Saae an det farlig Skridt af en forloren Søn; En Fader blev Tyran, og lod sig neppe nøye

Med dette fæle Gisp: Selvmord gir Helved-Løn.

En falden Datter kom, og knælet for sin Fader,

Den Datterklynken skreg om Fader-Kierlighed, Men Haardhed lynes' frem af Bøddelspodske Lader,

Af Fald i større Fald en Datter sank da ned.

En Skiøge tumlet hen i hine Horekroge.

Den Skiøgemoder blev, og blev sin Byrde qvit; Hun viklet Fosteret i Ondskabs Nattetaage;

Den Usle klynket, — tys! -- og Skiøgen gav et

Snit.

Men Musa! holdt! Barbar! lad Lasters Dække falde! Da saarer mig og fleer ved disse sæle Træk! Det hielper ey vi sligt vil i Erindring kalde, Som Almagt eene kan udslette af vor Skræk.

Heu! miseri, qvorum gaudia Crimen habent.